

PO FABIANIJEVIH POTEH

9. BIENALE OTROŠKEGA PROSTORSKEGA OBLIKOVANJA
Štanjel, 2021

Na naslovnici:
Bor Miklič, 9. r.
OŠ Kolezija

Na notranji strani:
Ema Gumilar, 9. r.
OŠ Puconci

PO FABIANIJEVIH POTEH

Štanjel, oktober 2021

PROJEKT PO FABIANIJEVIH POTEH PRIREJAJO:

OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen
OŠ Dutovlje
Društvo likovnih pedagogov Primorja

STROKOVNI VODJI:

mag. Vlasta Markočič
Tanja Samec, prof. lik. umetnosti

STROKOVNI SODELAVCI:

izr. prof. dr. Bea Tomšič Amon
doc. dr. Janja Batič

KOORDINATORJI PROJEKTA:

Nives Cek
Miranda Novak
Vlasta Markočič
Tanja Samec
Doroteja Kobal Černe
Iris Gregorčič

STROKOVNA KOMISIJA LIKOVNEGA NATEČAJA:

Predsednica: izr. prof. dr. Bea Tomšič Amon, oddelek za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete
Univerze v Ljubljani

Člana: doc. dr. Janja Batič, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
Vasja Nanut, prof. lik. umetnosti

MEDNARODNI PROJEKT PO FABIANIJEVIH POTEH 2021

Na 9. izvedbo natečaja prostorskega oblikovanja Po Fabianijevih poteh smo se pripravljali z navdušenjem in mu dodali nekaj novosti. V letu novega razpisa, 2019, so učence OŠ Komen obiskali vrstniki iz španskega mesteca Girona, ki se nahaja severovzhodno od Barcelone, učence iz Dutovelj pa učenci Ljudske šole Lipa ob Vrbi v Avstriji. Štanjel je kraj, ki navdušuje. Gostje so skupaj z našimi učenci navdušeno opazovali kraške znamenitosti in jih prenašali v svoje likovne stvaritve. Na razstavo smo sklenili uvrstiti tudi izbrana likovna dela, ki so nastala v okviru našega projekta.

Toda pandemija koronavirusa je spomladi spremenila vse načrte. Marca 2020 se je pouk iz učilnic preselil domov, za računalnike. Delo je bilo zahtevno in stresno tako za učence kot za učitelje. Razlaga je bila na daljavo, socialnih stikov ni bilo. Veliko del, ki so bila načrtovana, ni bilo mogoče realizirati. Učitelji, ki so želeli sodelovati, so nam sporočali, da izdelkov ne bodo mogli dokončati do roka. Odločili smo se, da zaradi izrednih razmer rok za oddajo likovnih in geografskih del podaljšamo za eno leto. Tako je postal letošnji natečaj trienale. Prispeli izdelki so nastajali tako pri pouku kot tudi v času dela na daljavo.

Na razpis so se je odzvalo 33 osnovnih šol iz Slovenije, ena srednja šola, Center za izobraževanje in usposabljanje iz Vipave ter dva vrtca iz Slovenije in vrtec iz Italije. Sodelovale so tudi šole iz Avstrije, Kanade, Španije in Srbije.

Prispelo je 297 izdelkov, za razstavo je bilo izbranih 100 likovnih del. Na natečaju sta sodelovala 402 učenca.

Tanja Samec in Vlasta Markočič

TRAJNOSTNI RAZVOJ IN VAROVANJE ARHITEKTURNE DEDIŠČINE: KLJUČNE VSEBINE SODOBNE VZGOJE ZA PROSTOR

izr. prof. dr. Bea Tomšič Amon

Likovna umetnost je edini predmet, pri katerem učenci srečajo arhitekturo v vseh njenih vidikih, razen seveda tehnično-tehnološkega vidika, ki ga vsebujejo druga predmetna področja. Poudarjamo likovno-estetski vidik, ki je, sodeč po izvrstnih likovnih izdelkih, ki smo jih imeli priložnost videti na razstavah natečaja Po Fabianijevih poteh, v zadnjem desetletju doživel velik razvoj na področju likovnih tehnik, načina načrtovanja nalog, likovnih motivov, vključevanja digitalnih medijev v pouk ...

Ker je likovna vzgoja edini predmet, ki resnično vzgaja za prostor, nam nalaga izpolnjevanje veliko v resnici ne enostavno dosegljivih ciljev na osnovi številnih vsebin, ki se po kompleksnosti zgostijo proti koncu osnovne šole. V srednji šoli pa področja ni več obvezno izvajati, kar je velika škoda, glede na to, da so šele dijaki zreli za razumevanje marsikatere vsebine.

Na določenih stopnjah se po mojem mnenju pojmi ponavljajo, ne nadgrajujejo. Zato ne dosegajo potrebne globine. Na račun potrebe po objektivnem znanju, da se lahko izvedejo nacionalni preizkusi znanja, izgubimo čas, motivacijo in velikokrat zanemarimo gojenje senzibilnosti do vseh vrst prostora, kar je izkušnja, ki naj bi učencem ostala kot vtisnjen pečat za celo življenje. Večina ne bo v življenju več srečala sistematično načrtovane likovne dejavnosti, ki je pogoj za usvajanje osnov likovnega jezika.

Arhitektura, poleg estetskega vidika, na vsakem koraku kaže potencial in moč, ki jo ima na ideološkem, finančnem in socialnem področju. Je najvidnejša sled zgodovine družbe, odraža kontekst zgodovinskih in kulturnih procesov ter hkrati konkretno prakso in vrednotenje prostorskih kvalitiet.

Če upoštevamo vlogo izobraževanja in njegove posledice pri oblikovanju kritičnega in zavestnega uporabnika arhitekture, je razvidno, da postane razvoj izobraževalnih strategij, povezanih z našim skupnim prostorom in okoljem, temeljnega pomena.

Arhitektura je v zadnjih desetletjih doživela tudi velik razvoj. Novi materiali, načini gradnje, pojmovanje bivalnega prostora in, kar ima tako pozitivne kot negativne posledice, globalizacija prakse, kar pomeni, da vse, kar se po svetu dogaja, postaja neke vrste katalog pristopov in oblik, do katerih je potrebno gojiti kritično misel, še posebej v malem prostoru z velikimi razlikami, kot je Slovenija.

V tem kontekstu je treba dodati dva nujna elementa, brez katerih si ne moremo več zamisliti posega v prostor: skrb za trajnostni razvoj in za kulturno dediščino.

Trajnostni razvoj je vzorec rabe virov, v tem primeru poudarjamo zgrajeni in naravni prostor, katerega namen je zadovoljiti človekove potrebe in ohraniti okolje, da bodo te potrebe lahko zadovoljene ne samo za sedanje, ampak tudi za prihodnje generacije. Na področju ekologije izraz opisuje, kako lahko biološki sistemi sčasoma ostanejo raznoliki in produktivni. Za človeka pomeni možnost dolgoročnega vzdrževanja dobrega počutja, kar pa je odvisno od dobrega počutja naravnega sveta in odgovorne rabe naravnih virov. To zahteva uskladitev okoljskih, družbenih in ekonomskih zahtev - »treh stebrov« trajnosti, ki se med seboj ne izključujejo, ampak jih je treba medsebojno krepiti.

Tema odpira različne razprave o tem, kaj je trajnost, kakšni naj bodo njeni cilji in kako naj bi jih dosegli. Odgovori ostajajo odprti za različne interpretacije. Za mnoge okoljevarstvenike je ideja trajnostnega razvoja paradoks, saj se zdi, da koncept razvoja v vseh primerih hkrati pomeni degradacijo okolja. Nekatere raziskave izhajajo iz te opredelitve in trdijo, da je okolje kombinacija narave in kulture, ki vključuje multidisciplinarne zmogljivosti in pojmuje kulturno raznolikost kot ključni element nove strategije trajnostnega razvoja.

Trajnost zahteva, da človeške dejavnosti naravne vire uporabljajo v takem ritmu, da jih je mogoče naravno obnavljati. Teoretično je rezultat dolgotrajne degradacije okolja nezmožnost vzdrževanja človeškega življenja. Ta degradacija bi v svetovnem merilu lahko pomenila izumrtje človeštva. Veliko je tudi resnih kritik koncepta trajnostnega razvoja. Anderson (2002) meni, da je resnični namen trajnostnega razvoja omejiti gospodarski razvoj v državah v razvoju in s tem spodbujati nadzor rasti prebivalstva. Avtor trdi, da se trajnostni razvoj še naprej razvija opredeljen kot zaščita svetovnih virov, medtem ko je njegova resnična agenda nadzor nad svetovnimi viri.

V naši družbi je bilo že od nekdaj običajno razmišljati, da je bolje porušiti staro zgradbo, da bi vstavili nekaj sijočega in novega, zapravljali energijo, vire in dragocene surovine. Veliko bolj smiselno je ponovno uporabiti staro zgradbo in obnoviti samo tiste dele, ki so potrebni obnove.

Ohranjanje, obnova in sanacija arhitekture povzroča veliko manj uničenja naravnih virov kot novogradnja. Da bi to cenili, morajo biti arhitekti občutljivi na energijo, ki se uporablja pri izdelavi in montaži materialov, potrebnih za gradnjo novih stavb, od njihovega nastanka do konca njihove življenjske dobe in njihove nadaljnje ponovne uporabe. Statistični podatki razkrivajo, da gradnja stavb vsako leto porabi 40 odstotkov surovin v svetovnem gospodarstvu. Zanimivo je, da se približno 85 odstotkov celotne energije, vključene v materiale, porabi za njihovo proizvodnjo in prevoz. Preden so prišli na gradbišče, je veliko gradbenih materialov že porabilo velike količine fosilnih goriv. Če bi bili vsi »skriti stroški« izkazani v bilanci stanja, bi recikliranje arhitekture nedvomno veljalo za edino racionalno strategijo upravljanja materialnih virov. Sodobni načini gradnje so neverjetno zapravljeni. Oblikovalci, občutljivi na trajnostne prakse, bi morali vzpostaviti program recikliranja za zmanjšanje količine trdnih gradbenih odpadkov in izbrati materiale, ki jih je mogoče reciklirati ali ponovno uporabiti. Nasprotno, ponovna uporaba in prilagajanje zahtevata veliko več delovne sile kot nova gradnja, saj gre za prenovo obstoječih struktur, ki ustrezajo današnjim potrebam. To zanašanje na človeške vire spodbuja lokalno skupnost k sodelovanju in potencialno oživlja ljudske vidike v arhitekturi. Ta dejavnost nas lahko tudi opomni, da je ljudska arhitektura eden od stebrov naše identitete. Na slikah 1 in 2 vidimo primere dobre prakse na področju recikliranja in širjenja stavb. Zelo dober primer je tudi naša Narodna galerija v Ljubljani.

Slika 1: Recikliranje starih zgradb: Depoji v pristanišču v Buenos Airesu; Povečanje stavbe: Royal Ontario Museum, Toronto, arhitekt Daniel Libeskind

Slika 2: Recikliranje in povečanje stavbe Narodne galerije v Ljubljani

Na žalost imamo v našem glavnem mestu kar nekaj primerov zanemarjanja kulturne dediščine in podrejenosti arhitekture finančnim, političnim in drugim dejavnikom, ki kažejo, da za zdaj še nismo usvojili vrednot popolnega varovanja arhitekturne dediščine (sliki 3 in 4).

Slika 3: Stavba Kolizeja pred 20-imi leti, več kot desetletno stanje prostora, na katerem je nekoč stala.

4

Slika 4: Zgleden primer zanemarjenosti izjemnega primera naše arhitekturne kulturne dediščine: Plečnikov stadion v Ljubljani

Elemente trajnostnega razvoja lahko brez težav vključimo v načrtovanje likovnih nalog, saj večina pojmov v učnem načrtu dopušča prenovno njihove definicije. Ko govorimo o vrstah gradenj, lahko predstavimo sodobne načine uporabe materiala, ne zgolj seznam tradicionalnih materialov, ki jih učenci že poznajo. Množična uporaba lesa, za naš prostor nenavadno velikih steklenih površin, zanimiv material za fasade, montažna gradnja, nova paleta barv v minimalistični arhitekturi (Morda se bomo tako izognili 50-im odtenkom slovenskih fasad, ki jih lahko vidite na FB-strani z istim imenom!), torej primere, pri katerih poudarimo estetsko likovno-jezikovno komponento sodobne arhitekture (slike 5, 6 in 7).

Slika 5: Hiša NB, arhitekt Miha Čebulj

Slika 6: Hiša NB, arhitekt Miha Čebulj

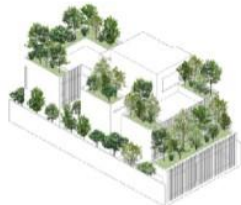
Slika 7: Družinska hiša, arhitekt Boštjan Matul

Element, ki je bistven pri nizkoenergetski, torej trajnostni gradnji, je funkcionalna uporaba rastlin, ki omogočajo ustvariti mikroklimo v arhitekturnem prostoru (slike 8, 9 in 10).

Slika 8: Zelena zasedba (Green Cast), arhitekt Kengo Kuma
SHMA arhitekti

Slika 9: Gozdna hiša (Forest house),
SHMA arhitekti

Slika 10: Velikost dreves, ko so jih posadili, tri mesece po zaključeni gradnji, 7 mesecev kasneje, 2 leti kasneje.

Kot ugotavljajo Banaei in njeni soavtorji (2017), se percepcije lahko naučimo, senzibilnost lahko gojimo, opazujemo več in bolj učinkovito, če nas učitelj učinkovito vodi po tej poti. Ko prepoznamo stvari v svojem okolju, zbiramo izkušnje in te izkušnje nato obarvajo našo zaznavanje. Naše zaznavanje predmetov je odvisno od prejšnjih izkušenj z njimi. Izkušnje izostrijo našo sposobnost opažanja podrobnosti. Bolj ko se učimo o predmetih in bolj ko so nam domači, več podrobnosti prepoznamo in smo sposobni kritično vrednotiti pojave v prostoru.

Okoljske podobe je mogoče analizirati v smislu identitete, strukture in pomena. Učinkovite podobe imajo posebne značilnosti. Temu pravimo identiteta. Predlagajo prostorski odnos z gledalcem in drugimi predmeti. Vsebujejo praktičen ali čustven pomen za opazovalca. Upoštevati je treba fizično kakovost elementov, ki tvorijo to sliko. Biti morajo dovolj pomembni, da omogočajo prepoznavanje strukture prostora in delovanja domišljije ter »berljivost«. Glede razvoja odnosa med gledalcem podob in vizualiziranimi podobami obstajata dva pola, na katerih lahko gradimo: na eni strani prikažemo spremembe, ki nastanejo v okolju, in na drugi strani gledalcu ponudimo nove spodbude, ki lahko spremenijo vtise, ustvarjene v preteklosti. To bi moral biti glavni cilj vzgoje na vseh ravneh izobraževanja.

Arhitekturno oblikovanje pa je izvrstno področje, na katerem gradimo občutljivost do posrednega in neposrednega okolja, v katerem živimo. Zato so tematike kot trajnostni razvoj in vrednotenje ter spoštovanje kulturne dediščine pomembne in aktualne. Še posebej v svetu, ki mu vladajo različni interesi, pri katerih so počutje in vrednote uporabnika prostora večkrat zadnje na seznamu.

LITERATURA

Anderson, M. J. (2002). Sustainable development. WFF Voices Online Edition, Vol. XVII, 1. <https://www.asustainablearchitecture.com/>

Banaei, M., Hatami, J., Yazdanfar, A., Gramann, K. (2017). Walking through Architectural Spaces: The Impact of Interior Forms on Human Brain Dynamics. Frontiers in Human neuroscience, vol. 11, art. 477. <http://journal.frontiersin.org/article/10.3389/fnhum.2017.00477>

Benjamin, A. (2003). *The Style of Architecture*. V: B. Tschumi e I. Cheng, (ur.) *The State of Architecture at the Beginning of the 21st Century* (pp. 44-45). The Monacelli Press, Inc.

Frampton, K. (1992). *Modern Architecture, A Critical History*. Thames and Hudson.

Tuan, Y. (1977). *Space and Place - The Perspective of Experience*. University of Minnesota Press.

Viri slik:

Slika 1: <https://www.alamy.es/foto-almacenamiento-de-antiguos-edificios-reciclados-en-puerto-madero-ciudad-de-buenos-aires-argentina-sudamerica-17010594.html>

<https://www.latercera.com/culto/2019/01/13/daniel-libeskind-museo-iquique/>

Slika 2: https://sl.wikipedia.org/wiki/Narodni_dom,_Ljubljana

Slika 3: <https://old.delo.si/novice/ljubljana/prostorski-nacrt-za-manjsi-kolizej-do-konca-leta.html>

<https://old.delo.si/novice/ljubljana/anderlic-novega-kolizeja-ne-bo-pogovarjam-se-z-gluhimi.html>

Slika 4: <https://outsider.si/stroka-je-enotna-plecnikov-stadion-izgubljen-za-vedno/>

Sliki 5 in 6: <https://bigsee.eu/interior-of-the-house-nb-miha-cebulj-arhitektura-miha-cebulj-spela-stern/>

Slika 7: <https://deloindom.delo.si/novogradnje/slovenske-nizkoenergijske-hise-tradicija-v-zelo-sodobni-preobleki>

Slika 8: https://dezeen_Green-Cast-by-Kengo-Kuma_14a

Sliki 9 in 10: https://forest-house-shma-architects-design-awards_dezeen_2364_col_7-scaled

ALI ŠE OBSTAJA PROSTOR ZA NAPAKE?

doc. dr. Janja Batič

Ob ogledovanju del, ki so prispela na natečaj Po Fabianijevih poteh, sem si zastavila vprašanje, ki me je nato v mislih zaposlovalo še kar nekaj časa, in sicer na kakšen način z likovnim natečajem spodbujamo ustvarjalni proces. Ustvarjalnost se nanaša na izvirnost podanega odgovora ali rešitve problema, uporabnost rezultatov (ti se ne nanašajo na neposredno praktično korist), na sposobnost divergentnega mišljenja, torej iskanje različnih rešitev istega problema, sposobnost transformacije podatkov ali materialov v novo celoto itn. (Pečjak, 2006). Za proces likovne vzgoje je zagotovo najbolj zanimiv sam ustvarjalni proces, torej kakšni so koraki, ki jih je potrebno prehoditi, da bi prišli do izvirne likovne rešitve. Leta 1926 je Graham Wallas napisal knjigo z naslovom *The Art of Thought* (Umetnost misli), v kateri je opisal štiri stopnje ustvarjalnega procesa, in sicer preparacijo, inkubacijo, iluminacijo in verifikacijo (povzeto po Karlavaris, Kraguljac, 1981). Na tej osnovi je nato nastalo pet stopenj ustvarjalnega procesa, na katerih naj bi temeljile tudi stopnje procesa likovne vzgoje (Karlavaris, Berce – Golob, 1991). Prva stopnja je priprava ali preparacija, ki se nanaša na odkrivanje problema in kritično presojo zbranih informacij. Pogoj za to so odprtost za nove izkušnje, samozaupanje in iznajdljivost. Pri likovni vzgoji se ta stopnja imenuje učenje. Druga stopnja je inkubacija, kjer gredo misli svojo pot. Za to stopnjo je značilno, da zahteva veliko potrpljenja in jo je težko časovno omejiti. Pri pouku likovne vzgoje je to stopnja igre. Tretja stopnja je iluminacija oz. razsvetlitev, v kateri se pojavi ustvarjalna ideja (pogosto se nam utrne rešitev, ko počnemo nekaj drugega). Pri likovni vzgoji se ta stopnja imenuje stopnja ustvarjanja. Četrta stopnja se nanaša na izvedbo in pri likovni vzgoji pomeni čas za delo oz. izvedbo likovnega dela. Zadnja stopnja je preverjanje ali verifikacija, ki je namenjena presojanju rezultatov, pri likovni vzgoji govorimo o vrednotenju likovnih del učencev.

V razredu bi morali učenci doživeti vse stopnje ustvarjalnega procesa, tako zamudno iskanje ideje kot tudi veselje, ko se ta ideja pojavi in materializira. Problemski pouk likovne vzgoje, kot je bil zasnovan, ima določeno strukturo, znotraj katere se spreminjajo učno-vzgojne strategije (učitelj začne pouk z likovnoteoretičnim problemom, tehniko ali motivom) (Tacol, 1999). Likovna naloga ima določen likovnoteoretični problem, tehniko in motiv. Ko učitelj nalogo zasnuje, običajno že vidi tudi rešitev oz.

kakšen bo ta izdelek, ko bo dokončan (Gnezda, 2011). Med samim individualnim svetovanjem učenca vodi k rezultatu. To naj bi počel brez konkretnih navodil in z veliko posrednega usmerjanja. Zastavimo si lahko vprašanje, ali znotraj našega problemsko zasnovanega procesa likovne vzgoje, ki v teoriji temelji na ustvarjalnem procesu, učenec zares dobi izkušnjo ustvarjalnega procesa in v kakšni meri. Ali lahko učenec, ko dela izdelek, pri katerem je natančno določeno, da mora uporabiti točno določen likovnoteoretični problem, tehniko in motiv, zares doživi ustvarjalni proces? Prednost zelo ozko zastavljene likovne naloge je v tem, da učence lažje vodimo do želene rešitve. Izdelke učencev lažje med seboj primerjamo in vrednotimo ter zagotovimo, da učenci pridobijo ustrezna znanja in spretnosti. Izdelke ocenimo s številčno oceno brez večjih težav. Slabost zelo ozko zastavljenih likovnih nalog pa je v tem, da učencem v manjši meri omogočajo doživljanje ustvarjalnega procesa, saj je večina odločitev v rokah učitelja. Učenec nima večjega vpliva na problemsko situacijo, na izbiro tehnike ali na izbiro motiva. Omejen je tudi čas, v katerem se mora poroditi ideja. Ta je največkrat vezana na iskanje variacije na določen motiv ali iskanje rešitev pri tehnično kompleksnejših nalogah. Med vsemi likovnimi področji pa je morda prav arhitekturno oblikovanje tisto, pri katerem ima učenec več vpliva na likovni motiv. Tomšič Amon (2003) ugotavlja, da starejši kot so učenci, pomembnejšo vlogo imajo pri sooblikovanju motiva, saj sami določijo namembnost objekta in določijo program (kar pomeni, da navedejo, kaj bodo načrtovali in s tem določijo svoj likovni motiv). Možnost izbire učencem omogoča, da zadovoljijo svoje interese, radovednost, dobijo dovolj časa za raziskovanje materialov, tehnik in pojmov. Pristop poučevanja, ki temelji na podlagi izbire, se imenuje TAB (teaching for artistic behaviour) in se najbolj približa avtentični izkušnji likovnega ustvarjanja (Douglas, Jaquith, 2018). Učencem omogočimo to, kar je dovoljeno odraslim ustvarjalcem: da se igrajo z materialom, zasnujejo svojo idejo, jo spreminjajo, se posvetujejo z drugimi (npr. s sošolci), tvegajo pri svojem delu in opustijo neuspele poskuse, likovne materiale uporabljajo na tradicionalne načine in/ali na povsem individualne načine, kombinirajo likovna področja, skozi svoje delo govorijo o sebi, svojih prepričanjih, kulturi, politiki, zgodovini, istočasno delajo na več različnih likovnih delih, z enim delom ali idejo se lahko ukvarjajo več časa, napake sprejemajo kot odskočno desko za nove projekte (Douglas, Jaquith, 2018). Refleksija lastne likovne pedagoške prakse postavi pred učitelja vprašanje, v kolikšni meri je ta pristop uresničljiv in na kakšen način. Princip TAB učenca postavi v vlogo umetnika, kar lahko hitro vodi v napačno razumevanje učenčeve vloge. Učenec ni umetnik, vendar v procesu likovne vzgoje spoznava

načine delovanja in vedenja, ki so lastni likovnim umetnikom. S tem pridobi učenec več nadzora nad vsebino, materiali in pristopi (Douglas, Jaquith, 2018). Prav tako dobi več prostora za napake in stranpoti, ki so sestavni del ustvarjalnega procesa. Storilnostno naravnemu pouku ustrezajo ozko zastavljene likovne naloge, ki dajejo hitro merljive rezultate. Takšne naloge so morda pokazatelj, da smo se oddaljili od bistva predmeta likovne vzgoje. K temu so zagotovo pripomogle širše družbene okoliščine, ki podpirajo hitre rešitve in površinske odnose, merljive rezultate, konkurenčnost za vsako ceno ipd., kar se odraža tudi v izobraževalnem sistemu.

Vprašanja, ki si jih lahko zastavimo, so:

- a) Ali lahko znotraj obstoječih okvirjev likovni vzgoji vrnemo to, kar je imanentno ustvarjalnemu procesu (torej ukvarjanje s problemom, idejo ali izdelkom dlje časa, delanje napak, sprejemanje odločitev ipd.)?
- b) Kakšno vlogo imajo pri tem likovni natečaji? Izdelek učenca s področja arhitekturnega oblikovanja je običajno maketa, ki je rezultat daljšega procesa. Avtentični proces arhitekturnega oblikovanja lahko vsebuje elemente, kot so prepoznavanje problema v okolju, iskanje idej, predlaganje rešitev. Dejavnosti, ki pripeljejo do končnega izdelka, lahko vsebujejo risanje in situ, fotografiranje, raziskovanje materialov za oblikovanje makete itn.
- c) Ali bi se zasnova likovne naloge, ki jo oblikuje učitelj na podlagi smernic natečaja, spremenila, če bi na koncu vrednotili nekakšen »arhitekturni portfolio« učenca in ne samo končnega izdelka?
- d) Ali bi s tem ustvarjalnemu procesu dali enako težo kot produktu?
- e) In ali bi na ta način učencu dali več možnosti, da zares doživi ustvarjalni proces in ne samo izvršuje naloge, kot jo je zastavil učitelj?

Pri razmišljanju o odgovorih na ta vprašanja se lahko naslonimo na besede E. W. Eisnerja (2002), ki je med opisovanjem značilnosti likovnega pedagoga izpostavil, da mora učitelj vedeti, kdaj se mora umakniti in dovoliti učencu, da najde sam pravo pot.

Literatura:

Douglas, K. M, Diane B. J. (2018). Engaging Learners Through Artmaking, Choice-Based art Education in the Classroom (TAB). New York: Teachers College Press.

Eisner, E.W. (2002). The arts and the creation of mind. New Haven, London: Yale University Press.

Gnezda, N. M. (2011). Cognition and Emotions in the Creative Process. Art Education, 64(1), 47–52. <http://www.jstor.org/stable/23033952>

Karlavaris, B., Berce-Golob, H. (1991). Likovna vzgoja, Priročnik za učitelje razrednega pouka. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Karlavaris, B., Kraguljac, M. (1981). Razvijanje kreativnosti putem likovnog vaspitanja u osnovnoj školi. Beograd: Prosveta.

Pečjak, V. (2006). Psihološka podlaga vizualne umetnosti. Ljubljana: Debora.

Tacol, T. (1999). Didaktični pristop k načrtovanju likovnih nalog: izbrana poglavja iz likovne didaktike. Debora.

Tomšič Amon, B. (2003). Likovni motiv, tehnike in modeli grafične predstavitve pri nalogah iz prostorskega oblikovanja. 5 (23–24), 31–40.

Lara Bernjak, 9. r.
OŠ Puconci

Skupinsko delo,
OŠ Puconci

NAGRAJENE KOLEKCIJE, LIKOVNI PEDAGOGI IN POSAMEZNIKI

ZLATA KOLEKCIJA

OŠ Kolezija

Likovna pedagoginja: Helena Angelski

Bor Miklič, Naja Trobec, Petra Burnik, Lana Stvarnik, Katarina Babič, Karolina Iva Truglas, 9. r.

OŠ Puconci

Likovna pedagoginja: Monika Vidmar

Ema Gumilar, 9. r., Lara Bernjak, 9. r., Tinkara Car, 8. r., Rebeka Sukič, 9. r., Gašper Puhan, 8. r., in Katarina Küzmič, 7. r., Skupinsko delo, 8. r., Skupinsko delo, 7. r. in 8. r.

Avstrija, Volksschule Lind ob Velden/Ljudska šola Lipa ob Vrbi

Likovna pedagoginja: Daniela Urschitz

Christian Karlsberger, Filipino Oliva, Herwig Kandolf, Phoebe Bauer, Katharina Leitner, Simon Taferner, Lion Riehle, David Grambichler, Celine Gritzner, 2. r.

Učenci, vključeni v zlato kolekcijo, prejmejo zlata priznanja.

ZLATA PRIZNANJA

Ela Žvab Oblak, 1. r.

OŠ Dutovlje

Likovni pedagoginji: Miranda Rudež in Tina Orel Ostrouška

Gregor Čotar, 8. r.

OŠ Miren

Likovni pedagog: Romeo Stubelj

Skupinsko delo, 8. r.

OŠ Aleš Bebler – Primož Hrvatini

Likovni pedagog: Vasja Nanut

Karolina Iva Truglas, 9. r.
OŠ Kolezija

SREBRNA KOLEKCIJA

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Likovna pedagoginja: Nataša Rupnik

Doroteja Rojko, 5. r., Andrejina Perše, 5. r., Lili Perhavec, 5. r., Manca Blatnik, 4. r., Lina Dolgan, 4. r.

OŠ Dutovlje

Likovna pedagoginja: Vlasta Markočič

Klemen Luin, Petja Poljšak, Stella Kos, Mihael Krištof Bandel, Larisa Jogan Žgur, Tristan Prinčič, 7. r.

OŠ Gradec, PŠ Jevnica

Likovna pedagoginja: Petra Prosen

Manca Bokal, 4. r., Emma Mehić, 4. r., Kaja Rosshäupel, 4. r., Kaja Vozelj, 5. r., Nika Godec, 5. r., Tisa Zupančič, 5. r.

Učenci, vključeni v srebrno kolekcijo, prejmejo srebrna priznanja.

SREBRNA PRIZNANJA

Julija Faganelj, 3. r.

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, PŠ Lokavec
Likovna pedagoginja: Petra Terbižan Slejko

Klara Loboda, 7. r.

OŠ Gustava Šiliha Laporje
Likovna pedagoginja: Renata Jesenek

Skupinsko delo, 9. r.

OŠ Stopiče
Likovna pedagoginja: Mateja Hočevar

Klemen Luin, 7. r.
OŠ Dutovlje

THE COLLECTIONS TO BE AWARDED

This year was indeed special. The world pandemic changed many plans. The competition ALONG THE FABIANI PATH was postponed to this year for the organisers to be able to provide safe conditions. We can only hope it stays like this. We as well look forward to the enthusiastic response from Slovene schools and schools abroad. This year schools from Austria, Spain, Serbia, Italy and Canada decided to take part. All art teachers and students should be given special praise.

The teachers planned the works of art, managed to adapt the teaching process to the constantly changing work conditions for both teaching and learning as well as material conditions. Works of art turned to be a challenge since students spent most of the school year at home. They therefore used the materials they could find at home. However it was perhaps not a bad experience after all. It shed light on another aspect.

Using the unusual, waste materials on one hand and digital technology in a creative way on the other could become interesting in the years to come. We have all gained plenty of experience that influenced our view of the creative process of art as a subject and learnt to provide new answers to life questions. Nevertheless we can all agree that distance learning was a huge change for students. Distance learning means no physical and less social contacts, no fun or games together, no praise or criticism. A few years ago a situation like this was still unimaginable.

Despite all this the competition somehow motivated many teachers of art, primary school teachers and nursery school teachers. The conditions were open to different ideas and activities. Perhaps this was the reason that attracted many teachers and students to participate and surprise with original ideas, new ways of using art materials. They could achieve learning objectives in different classes regardless of covid restrictions. The works of art are the result of the energy they channelled into creating.

The tender suggested different varieties in art. A photography as a presentation of an interesting building, architectural elements and details. It could also be a presentation of an imaginary object. The works of art were two-dimensional (drawings, paintings, graphics, photographs) and three-dimensional (models, spatial interventions). The digital world we had to get used to changed our everyday lives and will probably continue to do so. Surprisingly we cannot say that most artists decided to work with digital media. Most of those who did created photographs that are common as for documenting an architectural space. The artists did not use the applications to draw a three-

dimensional space. The traditional artistic expression means using hands when creating. This is a source of motivation for children, especially younger ones. Creating art expands a child's ability to interact with the world around.

Art as a school subject encourages the development of spatial vision, creativity and sensibility towards the world we live in. It gives every student a chance to develop its own potentials and interests in its own unique way. The experience we had show how important it is for everyone to be able to adapt and develop a new creative approach. The competition is a proof of the creative power of children. Creativity is one of the most powerful drivers. Consequently it is crucial for children for their future. Erich Fromm once said: » The danger of the past was that men became slaves. The danger of the future is that men may become robots.«

Not only art teachers with many years of experience but as well young ones were those to receive prizes in the competition. The young teachers enriched us all with their freshness and new views of art. All art teachers should have a strong enthusiasm for art and enjoy teaching young people. They should be innovative and able to lead the process of learning and creativity. Their work may result in a masterpiece created by students.

It was difficult to decide on those who would receive awards. Most works of art met the criteria of original architectural expression in a work of art, the art technique and proved to be interesting and of good quality.

The expert commission chose three gold and three silver collections, plenty of gold, silver and bronze recognition awards.

Nika Godec, 5. r.
OŠ Gradec, PŠ Jevnica

Kaja Rosshäupel, 4. r.
OŠ Gradec, PŠ Jevnica

O NAGRAJENIH KOLEKCIJAH

Letošnje leto je bilo res posebno. Svetovna pandemija koronavirusa je spremenila marsikatere načrte. Tako kot pri drugih svetovnih prireditvah se je natečaj Po Fabianijevih poteh preselil na liho leto, ker je bilo treba čakati na primerne pogoje za izvedbo. Veselimo se velikega odziva šol iz cele Slovenije in vse večjega sodelovanja šol iz tujine. Letos so se natečaja udeležile šole iz Avstrije, Španije, Srbije, Italije in Kanade.

Vsi učitelji likovne vzgoje in učenci si letos zaslužijo posebno pohvalo. Učitelji so skrbno načrtovali likovne naloge, prilagodili so pedagoški proces na nenehno spreminjajoče se pogoje dela, poučevanja in učenja, materialnih pogojev in še kaj. Večji del šolskega leta je bilo načrtovanje in reševanje likovnih nalog izziv, saj so učenci uporabljali izključno materiale, ki so jih imeli doma. Morda to ni bila slaba izkušnja. Treba je bilo razmisliti, kako uporabiti neobičajne, odpadle materiale ali vključiti digitalne tehnologije v pouk na ustvarjalen način. Vsi smo pridobili veliko novih izkušenj, ki so prenovile naš pogled na ustvarjalni proces likovne vzgoje. Verjamem, da smo marsikateremu vprašanju o življenju namenili nove odgovore.

Verjetno pa so bili najbolj prikrajšani učenci. Šola na daljavo brez fizičnih oz. socialnih stikov, brez zabave in igre, brez veselja, pohvale učitelja in seveda tudi kake graje je šola, ki si jo odrasli, ki smo že zdavnaj zaključili šolanje, ne moremo niti predstavljati.

Kljub posebnosti šolskega leta je natečaj motiviral veliko število likovnih pedagogov, učiteljev na razredni stopnji osnovne šole in vzgojiteljev v vrtcih, saj so bili razpisni pogoji odprti za različne ideje in dejavnosti. Verjetno je to eden od razlogov, ki so privabili pedagoge in učence, saj so sodelovali v velikem številu in nas presenetili z neobičajnimi idejami, novimi načini uporabe likovnih materialov in so vestno, kljub omejitvam, izpolnili cilje in obdelali vsebine predmeta v različnih razredih. To je razvidno na likovnih izdelkih in izkazuje veliko skrb za kakovostne rezultate pouka.

Razpis likovnega natečaja je predlagal različne načine izvedbe likovnih izdelkov. Fotografijo kot način predstavitve zanimive stavbe, arhitekturne elemente in detajle ali poljubno likovno nalogo za predstavitev zamišljenih objektov. Nastali likovni izdelki so lahko bili dvodimenzionalni (risbe, slike, grafike, fotografije) ali tridimenzionalni (makete, prostorske postavitve).

Digitalni svet, ki smo ga v tem času bili sicer primorani obvladati in pogosto uporabiti, je spremenil naše vsakdanje življenje in bo verjetno del tega tudi ostal. Kljub temu število likovnih izdelkov nastalih z digitalnimi mediji ni izstopalo. Zanimivo je, da gre pri večini za fotografije, ki so običajne pri

dokumentiranju arhitekturnega prostora, ne pa za uporabo aplikacij za risanje tridimenzionalnega prostora, s katerimi bi sicer lahko reševali likovne naloge z delom na daljavo. Tradicionalno likovno izražanje, pri katerem neposredno rokujemo z materiali, otroke veseli in motivira, še posebej najmlajše, za katere je uporaba likovnega jezika eden ključnih dejavnikov osebnostnega razvoja.

Razvoj prostorskih predstav, ustvarjalnosti in senzibilnosti do prostora, v katerem živimo, je ključni cilj likovne vzgoje. Vsak učenec ima priložnost, da razvija lastne potenciale, interese in zanimanja na sebi lasten način. Izkušnja, ki smo jo doživeli letos, lepo pokaže, kako hitro / nepričakovano lahko življenje zahteva veliko prilagodljivosti in ustvarjalnega odziva. Prav zato je pomembno pokazati, kako se razvija ustvarjalna moč učencev na področju arhitekturnega oblikovanja. Izkušnja ustvarjalnosti pa nas spreminja za celo življenje in je najboljše, kar učencem lahko nudimo za prihodnost.

Razmišljanje zaključujem z mislijo znanega sociologa in filozofa Ericha Fromma: »Nevarnost preteklosti je bila, da bodo ljudje postali sužnji. Nevarnost prihodnosti je, da se bodo spremenili v robote.«

Med nagrajenci so likovni pedagogi z dolgoletnimi izkušnjami uspešnega dela in mlajši, ki vnašajo svežino in nove poglede pri zastavljenih likovnih nalogah. Izkaže se pomembnost inovativnega dela in zavzetost likovnega pedagoga, ki zna s svojim znanjem in izkušnjami motivirati ter kakovostno voditi ustvarjalni proces učencev. Navdihujoče je, kaj vse so sposobni ustvariti dobro motivirani učenci.

Tudi letos delo komisije, ki je pregledala in izbrala likovne izdelke, ni bilo enostavno, saj je večina likovnih izdelkov izpolnjevala splošne kriterije, ki so merilo pri izboru: izvirna izpoved v arhitekturnem likovnem motivu, natančna izvedba likovne tehnike ter splošna zanimivost in kakovost izdelka. Strokovna komisija je izbrala tri zlate in tri srebrne kolekcije ter številna individualna zlata, srebrna in bronasta priznanja.

ZLATE KOLEKCIJE

OŠ PUCONCI

Na OŠ Puconci poučuje večkrat nagrajena likovna pedagoginja Monika Vidmar. Vsako leto nas presenečajo domiselni izdelki njenih učencev in učinkovite kombinacije likovnih tehnik in materialov. Kolekcijo odlikuje različnost izdelkov, očitno spontano likovno izražanje in izjemno natančna izvedba.

Na tridimenzionalnih objektih, ki so domiselno rešeni, izstopa uporaba kontrasta črno-belo in naravne barve ter dodatna obdelava površin z različnimi vzorci v igri svetlih risarskih elementov na temni podlagi in obratno. Na objektih je poudarjena ludična funkcija arhitekture z opremo, ograjami, raznoraznimi oblikami in kar velikokrat pozabimo: človek, ki uporablja prostor.

Dovršene barvite prepognjenke, pri katerih je vsaka ploskev v različni barvi in na zgornjem robu povzame silhueto arhitekturnih objektov, so bogato okrašene z linearnimi elementi, površine z neskončnimi različnimi oblikami vzorcev poudarjajo razumevanje igre od celote k detajlu in obratno in dodajajo doživljajski pridih objektu, ki je v bistvu zelo enostaven.

Splošna značilnost likovnih izdelkov je kombinacija z odtisom različnih grafičnih matric, površine nas spominjajo na raznolikost materialov v realnem arhitekturnem prostoru.

Del kolekcije je tudi maketa sestavljena iz prostorskih teles, pri katerih je poudarjena geometrična konstrukcija, nekatere ploskve pa odstirajo pogled in nas vabijo, da si izdelek natančno pogledamo in odkrijemo izvirnost in igrivost učencev, ki so avtorji likovnega izdelka.

Kolekcija izpoveduje estetske vrednote, ki jih likovna pedagoginja zna prenesti na svoje učence. Očitno je, da spodbuja izvirnost, upošteva interese individualnih učencev in jih odlično motivira za ustvarjalno delo.

OŠ KOLEZIJA

Na OŠ Kolezija poučuje likovna pedagoginja Helena Angelski. S preprostimi materiali, kot so papir, karton, lepenka in časopisni papir, so učenci reševali naloge s področja urbanizma. Zanimivo je, da so si mesto predstavljali kot relief različnih nivojev, višin in oblik in se tako približali podobi realnega človeškega posega v naravni prostor z njegovo večtisočletno kreacijo. Učenci so razumeli osnovne značilnosti urbanega prostora, njegovo kompozicijo in raznolikost ter te prenesli na tehnično dovršene likovne izdelke. Vsak je izbiral materiale in načine dela z njimi. Papir in karton sta ploskovita materiala,

iz katerih z različnimi načini dela, kot so rezanje in lepljenje, ovijanje, sestavljanje, prepogibanje, mečkanje idr. lahko sestavimo tridimenzionalne tvorbe. Učenci so natančno izbirali način, ki jim je glede na izbran material ustrezal, in izdelali estetsko zanimive in natančne likovne izdelke.

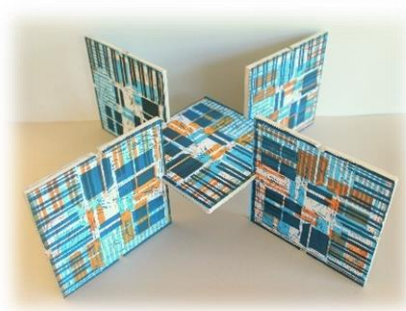
Likovni motivi so neponovljivi, nekateri detajli nas spominjajo na dele mesta, ki ga poznamo, celote pa predstavljajo imaginarna mesta z različnimi sestavnimi elementi. Mesto je dom skupnosti, v kateri živimo, zato je ozaveščanje o vrednotah mestnega prostora tudi pomemben cilj v zadnjem razredu osnovne šole.

Pohvala gre tudi likovni pedagoginji, ki je očitno znala primerno svetovati in motivirati učence. Likovni izdelki pričajo o njenem zavzetem delu.

VOLKSSCHULE LIND OB VELDEN/LJUĐSKA ŠOLA LIPA OB VRBI

Izdelki učencev Volksschule iz Lind ob Velden nas presenečajo s svojo svežino in natančnostjo, kar je za sedemletne otroke, ki še nimajo veliko izkušenj z grafiko, zagotovo zelo pohvalno. Črno bele grafike, kolagrafije, so pristen prikaz, kako mlajši učenci gledajo arhitekturne objekte, natančno opazujejo in prenašajo svoje vtise, ko izdelajo matrico.

Grafike so dokaz, da je s primerno organizacijo, poznavanjem posebnosti učencev, dobrim poznavanjem likovne tehnike in postopkov izvedbe z mlajšimi učenci možno izpeljati dokaj zahtevne grafične tehnike in doseči izjemne rezultate.

Petja Poljšak, 7. r.
OŠ Dutovlje

SREBRNE KOLEKCIJE

OŠ GRADEC- PŠ JEVNICA

Na OŠ Gradec v Litiji poučuje likovna pedagoginja Petra Prosen. Likovni motivi na fotografijah, ki so jih izdelali njeni učenci, so arhitekturni detajli in pogledi na celotne objekte. Natisnjene so v enovitih zasivljenih barvah, kar fotografijam daje poseben čar.

Na fotografijah je razvidna skrb likovne pedagoginje za ustvarjalen prenos vrednot arhitekturne dediščine na učence. Ta vključuje proces razvijanja natančnega opazovanja, videnja in ne samo gledanja. Opazno je tudi kritično razmišljanje, senzibilizacija in vrednotenje objektov, ki so postali likovni motiv.

Marsikdo misli, da v starih, dotrajanih objektih ni moč najti nič lepega. Ravno v tem je lepota, da ozavestimo dolgoletno življenje arhitekturnega objekta, plasti zgodovine objekta, ki se nalagajo tam, kjer se del zruši, kjer omet odpada in lušči zadnja plast barve. Misel na to, kako je objekt služil našim predhodnim generacijam, je znak lepega, ki nas veže skozi zgodovino skupnega življenjskega prostora. Včasih je težko učence nagovoriti o tem, saj izkušnja, ki jo imajo v današnjem času, govori o kratki dobi življenja vsega, kar uporabljamo v vsakdanjem življenju, od mobilnega telefona in oblačil do vrste učbenikov. Zato je vzgojna plat te likovne naloge še kako pomembna.

OŠ DUTOVLJE

Izkušena likovna pedagoginja Vlasta Markočič poučuje na OŠ Dutovlje. Na likovnih izdelkih, ki so jih izdelali njeni učenci, se bere suverena kombinacija grafike in prostorske postavitve. Motivi grafik ponazarjajo arhitekturne elemente v kompozicijah, ki nas spominjajo na pročelja stavb in so tiskane v različnih variantah večbarvnega tiska. Igra kvadratnih ploskev iz tenkega lesa ali lepenke, preprosto povezanih med seboj z zarezi, postane dinamična oblika v prostoru.

Naloga je zanimiva medpodročna povezava med grafiko in arhitekturnim oblikovanjem. Kot nalašč posnema uporabo tiskanja vzorcev na različnih materialih za fasade, kar je danes zelo pogosto v svetu sodobne arhitekture.

Izdelki so tudi enkratni didaktični pripomoček za poučevanje in učenje orientacije v prostoru. Na videz enostavni likovni izdelki, ki vključujejo več prvin arhitekturnega prostora, so zato zelo dobra prostorska izkušnja za učence.

OŠ DANILA LOKARJA AJDOVŠČINA

Na OŠ Danila Lokarja Ajdovščina poučuje še ena izkušena likovna pedagoginja, Nataša Rupnik. Izdelki njenih učencev iz 4. in 5. razreda jasno kažejo kakovost, domišljijo in originalnost, ki jo dosežejo pri likovnem pouku, če poučuje likovno umetnost na razredni stopnji osnovne šole likovni pedagog, kar je žal redkost.

Učenci poznajo osnove modeliranja gline, potrebno je, da jih v nadaljnji razvoj pelje učitelj, ki to kompleksno tehnologijo dobro pozna. Gnetljivi materiali so izjemno primerni, saj omogočajo igre z volumnom kepe materiala, ki se enostavno preluknja, nanj odtiskuje, vrezuje, vrisuje, gladi in celo v celoti ali delno lahko pobarva.

Hriboviti pejsaži s cestami, hiškami, rekami in mostovi kažejo, da so se učenci temeljito ukvarjali z domačim krajem, saj se motivi na originalen način ponavljajo in vsak nosi v sebi posebno pripoved o prostoru. Vsak učenec je na svoj način izkazal, kako opazuje in dojema bližnjo okolico. Likovna pedagoginja je s svojim znanjem in izkušnjami peljala učence skozi bogato ustvarjalno pot do čudovitih likovnih izdelkov.

Strokovna komisija se je odločila, da med individualna bronasta priznanja vključi še dva izdelka, ki sta nastala na OŠ Danila Lokarja iz Ajdovščine na oddelku s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom, ter skupinski izdelek, ki je nastal v Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Cirius Vipava. Likovni izdelki, ki so narejeni kot sestavljenke iz lepenke v prvem primeru in iz različnih materialov v drugem, izkazujejo motiviranost učencev za likovno delo in zavzetost likovnih pedagogov. Nedvomno je likovna vzgoja predmet, ki veseli, pomaga razvijati motorične spretnosti in obogati čutne izkušnje vseh učencev.

dr. Bea Tomšič Amon

OŠ Kolezija, ZLATA KOLEKCIJA

Petra Burnik, 9. r.

Naja Trobec, 9. r.

Katarina Babič, 9. r.

Lana Stvarnik, 9. r.

OŠ Puconci, ZLATA KOLEKCIJA

Skupinsko delo, 8. r.

Tinkara Car, 8. r.

**Rebeka Sukič, 9. r., Gašper Puhan, 8. r.,
Katarina Küzmič, 7. r.**

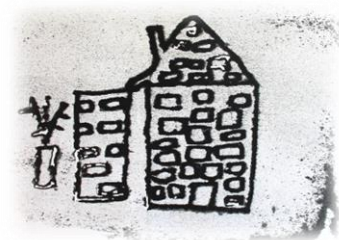
Volksschule Lind ob Velden/Ljudska šola Lipa ob Vrbi, ZLATA KOLEKCIJA

Filipo Oliva, 2. r.

Christian Karlsberger, 2. r.

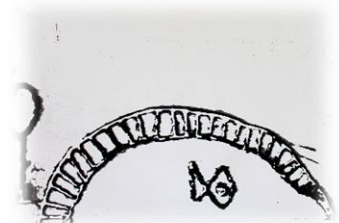
David Grambichler, 2. r.

Lion Riehle, 2. r.

Celine Gritzner, 2. r.

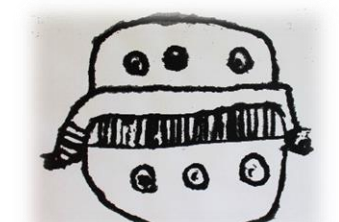
Herwig Kandolf, 2. r.

Katharina Leitner, 2. r.

Phoebe Bauer, 2. r.

Simon Taferner, 2. r.

ZLATA PRIZNANJA

Ela Žvab Oblak, 1. r.
OŠ Dutovlje

Gregor Čotar, 8. r.
OŠ Miren

Skupinsko delo, 8. r.
OŠ Aleš Bebler – Primož Hrvatini

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, SREBRNA KOLEKCIJA

Lili Perhavec, 5. r.

Andrejina Perše, 5. r.

Manca Blatnik, 4. r.

Lina Dolgan, 4. r.

OŠ Gradec – POŠ Jevnica, SREBRNA KOLEKCIJA

Emma Mehić, 4. r.

Manca Bokal, 4. r.

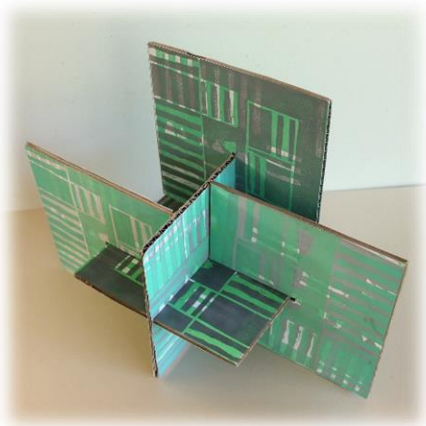

Tisa Zupančič, 5. r.

Kaja Vozelj, 5. r.

OŠ Dutovlje, SREBRNA KOLEKCIJA

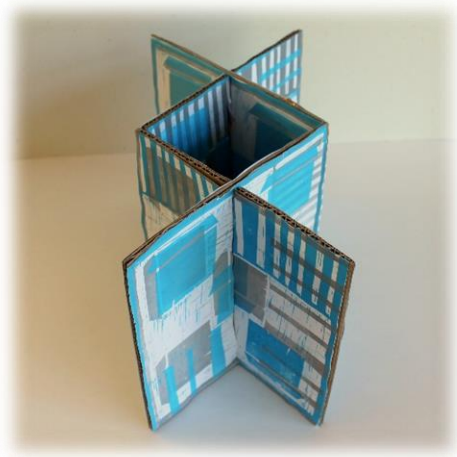
Mihael Krištof Bandel, 7. r.

Tristan Prinčič, 7. r.

Larisa Jogan Žgur, 7. r.

Stella Kos, 7. r.

SREBRNA PRIZANJA

Julija Faganelj, 7. r.
OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, PŠ Lokavec

Klara Loboda, 7. r.
OŠ Gustava Šiliha Laporje

Skupinsko delo, 9. r.
OŠ Stopiče

BRONASTA PRIZNANJA

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Likovni pedagog: Vladimir Bačič

Tugo Sam Hatfull, Halil Muhadri

Likovna pedagoginja: Nataša Rupnik

Maja Čoha

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, PŠ Lokavec

Likovna pedagoginja: Petra Terbižan Slejko

Žana Kompara

Likovna pedagoginja: Nataša Rupnik

Tim Batagelj, Jonatan Juvan

OŠ Ankaran

Likovni pedagog: Vasja Nanut

Ana Mermolja

OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača

Likovna pedagoginja: Vesna Marion

Emina Dulić

OŠ Dolenjske Toplice

Likovna pedagoginja: Mateja Hočevar

Klara Kastelic, Nina Janežič, Tjaša Medle

OŠ Dutovlje

Likovna pedagoginja: Vlasta Markočič

Naja Zidar

Likovna pedagoginja: Nataša Bric

Gabriel Daneu Kavre in Blaž Kavčič

Likovna pedagoginja: Miranda Rudež in Tina Orel

Ostrouška

Tjaš Vodopivec

OŠ Istrskega odreda Gračišče

Likovni pedagog: Vasja Nanut

Skupinsko delo - 7. r.

OŠ Dragomirja Benčiča Brkina - Hrpelje

Likovna pedagoginja: Vesna Marion

Patrik Žerjal

OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen

Likovna pedagoginja: Tanja Samec

Zala Ščuka

OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen, PŠ Štanjel

Likovna pedagoginja: Dunja Peric

Ivana Harej

OŠ Košana

Likovna pedagoginja: Urška Tušar

Žan Penko, Rok Živec

OŠ Gustava Šiliha Laporje

Likovna pedagoginja: Renata Jesenek

Rok Stupan in Matija Kavkler in Matevž Dover in

Luka Ganzitti, Maja Gajšt

OŠ Ledina

Likovna pedagoginja: Barbara Tacar

Liza Marinko in Veronika Lucija Pirih

Likovni pedagoginji: Natalija Rožnik in Jona

Šušteršič

Dorijan Knez

OŠ Oskarja Kovačiča
Likovna pedagoginja: Mojca Ogrizek Drinovec
Julija Peterlin

OŠ Lucija
Likovna pedagoginja: Mojca Lenardič
Sara Ličen

OŠ Miren
Likovni pedagog: Romeo Stubelj
Taja Fabijan

OŠ Mokronog
Likovna pedagoginja: Nataša Himmelreich
Urban Dragan

OŠ Kajetana Koviča Poljčane
Likovna pedagoginja: Jelka Cigler Plošinjak
Tinkara Jesenek

OŠ Belokranjskega odreda Semič
Likovni pedagog: Miha Henigsman
Klemen Lavrin, Tomaž Sprajcer
Likovna pedagoginja: Vlasta Henigsman
Zoja Džemić

OŠ Milana Majcna Šentjanž
Likovna pedagoginja: Tjaša Hribar Brce
Lea Florjančič

OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert
Likovna pedagoginja: Nataša Himmelreich
Mateja Bohte, Katarina Cugelj

OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj
Likovna pedagoginja: Mija Žagar
Maja Pintarič, Lea Lesjak

**Cirius Vipava - Center za izobraževanje,
rehabilitacijo in usposabljanje Vipava**
Likovna pedagoginja: Julija Leben
Skupinsko delo, 4. b in 5. a PP

OŠ Draga Bajca Vipava
Likovna pedagoginja: Kristina Lavrenčič
Žiga Marc, Amadej Guštin, Jasmina Premrl, Jan
Kristl Petrovič

OŠ Žužemberk
Likovna pedagoginja: Maja Mlakar
Mitja Kastelic, Nejc Glavan

Srednja Šola Izola
Likovna pedagoginja: Taja Zven Ivančič
Nicole Perič

Vrtec Sežana
Vzgojiteljica: Monika Samec
Liam Pertot, Emili Berden, Klara Filipčič

**Italija, Večstopenjska šola s slovenskim učnim
jezikom v Gorici, Enota: Vrtec Sonček, Oddelek
Zajčki**
Vzgojiteljici: Ksenija Buzzinelli in Tania Laurentig
Skupinsko delo, 3 - 6 let

Kanada, Byron Southwood Public School
Likovna pedagoginja: Helen Filipčič
Kenley Kjeldgaard

Srbija, OŠ Branko Radičević
Likovni pedagog: Ljubiša Blagojević
Miljana Mladenović, Uroš Ninić

Srbija, OŠ Nikola Vukičević
Likovna pedagoginja: Renata Cvetkov
Milana Čegar

Španija, Girona, Instituto Alexandre Deulofeu
Likovna pedagoginja: Minerva Terrades Oliveras
Julia Quintana, Xenia Fabrega

SEZNAM SODELUJOČIH ŠOL IN VRTCEV

SLOVENIJA

OSNOVNA ŠOLA

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina; OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, PŠ Lokavec; OŠ Ankaran; OŠ Brusnice; OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača; OŠ Dobravlje, PŠ Črniče; OŠ Dolenjske Toplice; OŠ Dutovlje; OŠ Gradec, PŠ Jevnica; OŠ Dragomirja Benčiča Brkina – Hrpelje; OŠ dr. Aleš Bebler – Primož Hrvatini; OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen; OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen, PŠ Štanjel; OŠ Košana; OŠ Gustava Šiliha Laporje; OŠ Hinka Smrekarja; OŠ Kolezija; OŠ Ledina; OŠ Oskarja Kovačiča; OŠ Lucija; OŠ Miren; OŠ Mokronog; OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; OŠ Kajetana Koviča Poljčane; OŠ Prestranek; OŠ Puconci; OŠ Belokranjskega odreda Semič; OŠ Stopiče; OŠ Milana Majcna Šentjanž; OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert; OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj; OŠ Tržišče; OŠ Draga Bajca Vipava; OŠ Žužemberk;

SREDNJA ŠOLA
Srednja šola Izola

VRTEC
Vrtec Pedenjped Novo Mesto
Vrtec Sežana

CENTER ZA USPOSABLJANJE
Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava

TUJINA

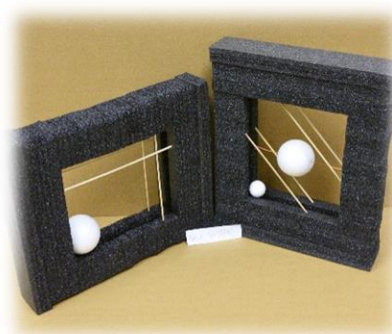
Avstrija, Volksschule Lind ob Velden/Ljudska šola Lipa ob Vrbi

Kanada, Byron Southwood Public School

Srbija, Negotin, OŠ Branko Radičević; Sombor, OŠ Nikola Vukičević

Španija, Girona, Instituto Alexandre Deulofeu

Italija, Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici - vrtec Sonček in vrtec Mavrica

Maja Pintarič, 8. r.
OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj

Rok Živec, 5. r.
OŠ Košana

Skupinsko delo, 7. r.
OŠ Istrskega odreda Gračišče

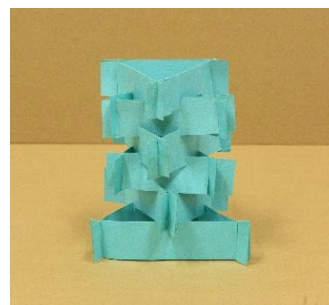
Mitja Kastelic, 9. r.
OŠ Žužemberk

Gabriel Daneu Kavre in Blaž Kavčič, 2. r.
OŠ Dutovlje

Zala Ščuka, 7. r.
OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen

Patrik Žerjal, 7. r.
OŠ Dragomirja Benčiča Brkina Hrpelje

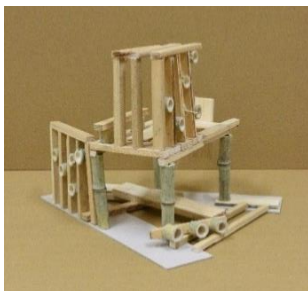
Ivana Harej, 5. r.
OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen
PŠ Štanjel

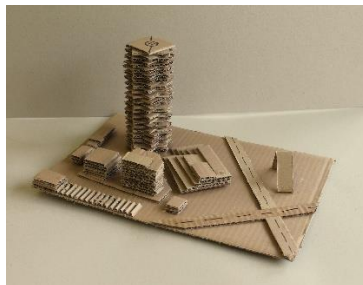
Liza Marinko in Veronika Lucija Pirih, 8. r.
OŠ Ledina

Skupinsko delo, 4. in 5. r. PP
Center za izobraževanje, rehabilitacijo
in usposabljanje Vipava

Tinkara Jesenek, 5. r.
OŠ Kajetana Koviča Poljčane

Tugo Sam Hatfull, 9. r.
OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Miljana Mladenović, 6. r.
OŠ Branko Radičević, Negotin,
Srbija

Taja Fabijan, 8. r.
OŠ Miren

Mateja Bohte
OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert

Sara Ličen, 9. r.
OŠ Lucija

Emina Dulić, 7. r.
OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača

Urban Dragan, 8. r.
OŠ Mokronog

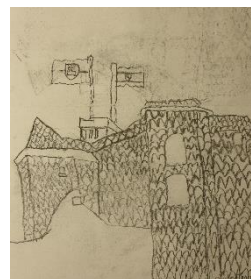
Zoja Džemič, 8. r.
OŠ Belokranjskega odreda Semič

Kenley Kjeldgaard, 1. r.
Byron Southwood Public School,
Kanada

Milana Čegar, 6. r.
OŠ Nikola Vukičević Somobor,
Srbija

Dorijan Knez, 2. r.
OŠ Ledina

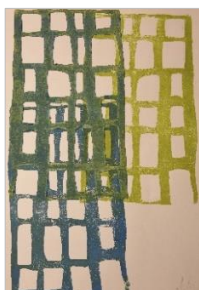
Tjaš Vodopivec, 1. r.
OŠ Dutovlje

Klara Filipčič, 5 let
Vrtec Sežana

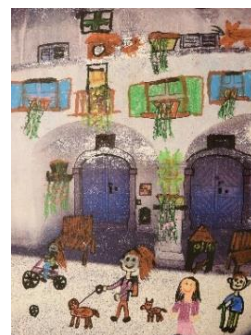
Emili Berden, 5 let
Vrtec Sežana

Liam Pertot, 5 let
Vrtec Sežana

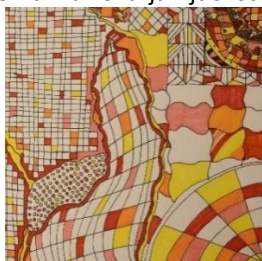
Skupinsko delo, 3 - 6 let
Večstopenjska šola s slovenskim
učnim jezikom v Gorici, Italija

Žana Kompara, 3. r.
OŠ Ajdovščina, PŠ Lokavec

Tim Batagelj, 5. r.
OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

Tjaša Medle, 6. r.
OŠ Dolenjske Toplice

Julija Peterlin, 9. r.
OŠ Oskarja Kovačiča, Ljubljana

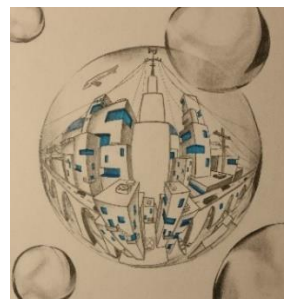
Jasmina Premrl, 6. r.
OŠ Draga Bajca Vipava

Uroš Ninić, 5. r.
OŠ Branko Radičević, Negotin,
Srbija

Xenia Fabrega, 12 let
Instituto Alexandre Deulofeu,
Španija

Lea Florjančič, 8. r.
OŠ Milana Majcna Šentjanž

Nina Janežič, 6. r.
OŠ Dolenjske Toplice

Naja Zidar, 9. r.
OŠ Dutovlje